

Addendum bij de ‘Ruimtelijke Verkenning Multifunctionele Achteroever Wieringermeer’

H+N+S Landschapsarchitecten. 28 sept ‘21

Achtergrond van dit addendum

In juli 2021 heeft een samenwerkingsverband van Vogelbescherming Nederland, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Sportvisserij Nederland, Landschap Noord-Holland, de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland en Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk, de ‘Ruimtelijke Verkenning Multifunctionele Achteroever Wieringermeer’ opgeleverd. Het document is opgesteld door H+N+S Landschapsarchitecten op basis van een reeks werksessies met de betrokken partijen. Het document heeft een verkennend karakter. Het schetst de mogelijkheden van een multifunctionele benadering van de achteroever, maar het is bewust geen ‘vast plan’, omdat het uitgangspunt is dat dit in een vervolg en samen met alle gebiedspartijen zou moeten gebeuren.

Om een haalbaarheidsonderzoek te kunnen doen dat Provincie Noord-Holland laat uitvoeren, is aan H+N+S gevraagd om aanvullende data aan te leveren zodat hier mee gerekend kan worden.

Doel en scope van de verkenning

In de ruimtelijke verkenning is onderzocht of een multifunctionele achteroever (waarin natuur, zonne-energie, recreatie en landbouw samenkomen) een alternatief kan bieden voor de zoekgebieden voor zonne-energie in de RES Noord-Holland Noord (te weten het IJsselmeergebied) en invulling kan bieden aan de achteroever-variant binnen de PAGW Wieringerhoek. Het is nadrukkelijk de bedoeling geweest om de resultaten van de verkenning samen met alle gebiedspartijen verder uit te werken en om zo te komen tot wensbare en realistische configuraties. De verkenning gaat daarom vooral om het in beeld brengen van de mogelijkheden en de verbeelding hiervan.

Bouwstenen

In de ruimtelijke verkenning zijn een reeks bouwstenen voor natuur, zon met dubbelgebruik, extensieve landbouw en recreatie uitgewerkt. Deze zijn vervolgens verwerkt in twee varianten. De bouwstenen hebben niet een vast formaat, dat is afhankelijk van het soort bouwsteen en de nadere uitwerking. Bijvoorbeeld, als het om zonne-energie gaat, kan worden gekeken naar 2-5 ha als een haalbaar minimum, terwijl dit voor extensieve vormen van landbouw wellicht groter zal zijn. Recreatie-bouwstenen zijn weer heel andersoortig. Daarom wordt voor de bouwstenen vooral gekeken naar de intensiteit van het gebruik. En in het geval van zon, waar voor het haalbaarheidsonderzoek de focus op ligt, gaat het over de potentiële opwek per hectare.

In de handreiking RES 1.1 (pag 51) wordt bij een zuidoriëntatie van de panelen uitgegaan van zo’n 1450 hectare voor de opwek van 1TWh. Dat vertaalt zich naar 0,69 TWh per 1000 hectare of plm. 690 MWh per hectare. Een oost-west oriëntatie

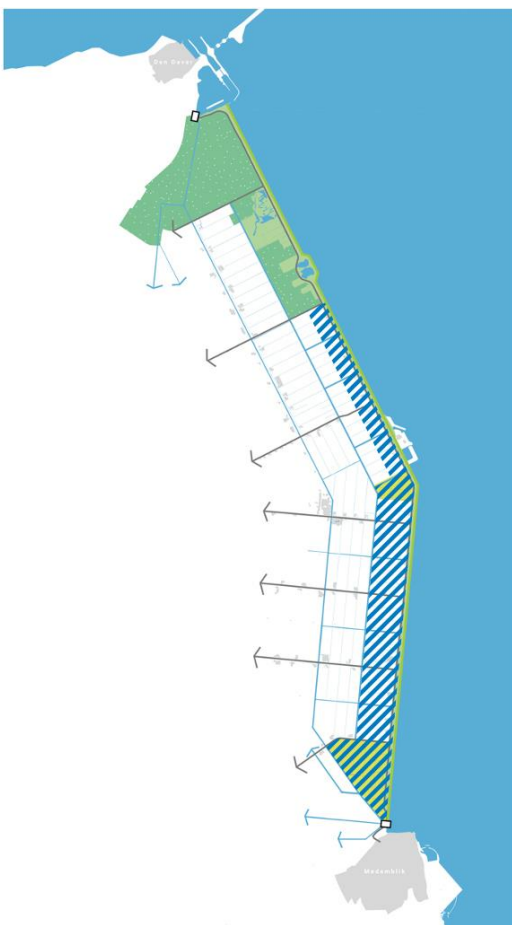
is energetisch gezien efficiënter maar is vanuit natuuroogpunt minder wenselijk, omdat dit tot een grotere dichtheid van panelen leidt wat de natuurontwikkeling en het functioneren van het bodemsysteem kan bemoeilijken.

In deze verkenning is uitgegaan van drie bouwstenen voor zon, in combinatie met resp. natuur, landbouw en waterberging. Om het nevengebruik mogelijk te maken wordt daarom uitgegaan van 50% van de maximale plaatsingscapaciteit. Dit aantal zal kunnen verschillen afhankelijk van het type nevengebruik, maar dat is in het kader van deze verkenning niet verder uitgewerkt.

Varianten

De bouwstenen zijn, om deze inzichtelijk te maken, uitgewerkt in twee varianten. Daarbij is ook de context van de Wieringermeer meegenomen en is geprobeerd de daar spelende opgaven mee te nemen in de varianten. Kijken we naar de varianten, dan komen daar de volgende aantallen in hectaren in naar voren. Daarbij moet gezegd worden dat dit een schematische uitwerking is ter illustratie van de mogelijkheden. De getallen staan daarom ook niet 'vast', maar geven het 'gevoel voor de bal'. De aantallen per bouwsteen kunnen – in dialoog met gebiedspartijen – toenemen of afnemen naar gelang de verschillende belangen en de mogelijkheden tot functiecombinaties.

Voor de berekening is het in figuur 1 gearceerde gebied gebruikt.

Figuur 1. Het gearceerde gebied is gebruikt als scope voor de twee varianten

Variant I

De eerste variant gaat op hoofdlijnen uit van een zone met overstromingsgraslanden en helofytenmoeras (ook in de zone direct achter de dijk) en daarachter een zone voor extensieve landbouw en zonne-energie.

Variant I				
Totaal	Overstromings-grasland	Helofyten-moeras	Zon met nevenfunctie	Overig. Bijv. extensieve landbouw
815	335	90	180	210

Tabel 1. Oppervlakte in hectare voor de verschillende bouwstenen in variant I. Voor de bouwsteen 'zon met nevenfunctie' geldt dat dit in combinatie is met natuur, waterberging of extensieve landbouw (dubbel gebruik). Deze getallen zijn niet meegenomen in deze tabel.

Variant II

De tweede variant gaat op hoofdlijnen uit van een noordelijke zone met een zout-zoetovergang en een zuidelijke zone met overstromingsgraslanden, helofytenmoeras en delen die permanent onder (een dun laagje) water staan. En daar doorheen gemengd een variabele zone met ruimte voor extensieve landbouw en zonne-energie.

Variant II						
Totaal	Overstromings-grasland	Helofyten-moeras	Zon met nevenfunctie	Zout-zoet overgangszone	Ondiep water	Overig. Bijv. extensieve landbouw
815	290	90	135	20	75	205

Tabel 2. Oppervlakte in hectare voor de verschillende bouwstenen in variant I. Voor de bouwsteen 'zon met nevenfunctie' geldt dat dit in combinatie is met natuur, waterberging of extensieve landbouw (dubbel gebruik). Deze getallen zijn niet meegenomen in deze tabel.